

การศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

A Study of Satisfaction of School Personnel with the Teaching Practice Step of Teacher Professional Experience Practicum of Student Teachers from the Faculty of Education, Loei Rajabhat University

พนิตศรี ศรีเชื้อ¹ กรวิกา สุวรรณกุล² ปรีญา ราพา³

Panitsri Srichua¹ Kornwika Sawannakul² Pareeya Rapa³

¹⁻³อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรในสถานศึกษาจำนวน 395 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระต่อกัน และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยปรากฏว่า ความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบตามสถานภาพระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยง พบว่า ระดับความพึงพอใจมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การปฏิบัติการสอน

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the levels of satisfaction of school personnel with the teaching practice step of teacher professional experience practicum of student teachers from Faculty of Education, Loei Rajabhat University. The sample consisted of 395 school personnel obtained by multi-stage sampling. The employed research instrument was a 5-scale rating questionnaire. Statistics employed for data analysis were the frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test dependent, and one-way ANOVA.

Research findings were as follows: The overall satisfaction of the school personnel with the teaching practice step of teacher professional experience practicum of student teachers from the Faculty of Education, Loei Rajabhat University was at the high level. When the levels of satisfaction of the school personnel were compared based on their status, it was found that the school administrators and the mentor teachers differed significantly in their levels of satisfaction at the .05 level of statistical significance.

Keywords: Satisfaction, Teacher professional experience practicum, Teaching practice

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในทุกยุคทุกสมัย ประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าประสบความสำเร็จเป็นประเทศชั้นนำในหลายๆ เรื่องได้ เป็นเพราะประเทศนั้นได้ใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประชากรอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ การจัดการศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการสร้างความเจริญของงามของบุคคลและสังคมผ่านการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม ตลอดจนการสืบสานทางวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาตินั้นจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับครูผู้เป็นสื่อกลางและมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการ ดังนั้นผู้ที่เป็นครูหรือวิชาชีพครูจึงเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญต่อสังคม ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 13 พฤศจิกายน 2516 (www.sabye-d.com, 2560) ความว่า

“...งานครูนั้นจัดเป็นงานสำคัญ เพราะเท่ากับเป็นการสร้างคนให้เป็นคนโดยสมบูรณ์ เยาวชนในปัจจุบันเป็นเยาวชนที่อุดมไปด้วยพลังกายพลังใจ และพลังยอการรู้อยากเห็นอยากเปลี่ยนแปลง หากเขาได้รับการอบรมกล่อมเกล่าที่ถูกทาง เขาเหล่านั้นจะเป็นกำลังสำคัญของบ้านเมือง ส่งเสริมให้ประเทศชาติรุ่งเรืองและมั่นคงยิ่ง...”

จากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ที่อัญเชิญมากล่าวข้างต้น เป็นสิ่งยืนยันที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของวิชาชีพครูที่มีต่อความเจริญของบุคคล และชาติบ้านเมืองเป็นอย่างยิ่ง ชาติบ้านเมืองจะเจริญได้เพราะมีพลเมืองได้รับการศึกษาที่ดี และมีครูที่มีคุณภาพ หน้าที่ที่สำคัญของวิชาชีพครูคือ การสอนซึ่งเป็นทั้งกระบวนการที่ผสมผสานกันระหว่างศาสตร์ กับ ศิลป์ (รัตนวดี โชติกพนิช, 2550) นั่นคือเป็นวิชาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ตามหลักทฤษฎี ประสบการณ์ ความศรัทธาในวิชาชีพ ความรักต่อผู้เรียน ความรักต่อการสอน เป็นต้น นั่นเป็นลักษณะของครูดีตามอุดมคติคือการเป็นครูที่สมบูรณ์ เท่าที่คนที่เป็นครูจะทำได้ โดยใช้ศาสตร์ที่ว่าด้วยการจัดการศึกษาและวิชาชีพครู อันมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินการและแสวงหาวิธีการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และสร้างสรรค์สังคมที่สันติสุขอย่างแท้จริง กระบวนการผลิตครูจึงเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยให้ได้ครูที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ถือเป็นหน้าที่สำคัญยิ่งของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ที่ต้องผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพจากองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ นักศึกษาที่เข้ารับการศึกษ กระบวนการผลิต และนักศึกษา

ที่สำเร็จการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ปัจจุบันได้กำหนดให้เป็นหลักสูตรวิชาชีพชั้นสูงที่จัดการศึกษาระยะยาวถึง 5 ปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยได้ใช้หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงมากขึ้น ส่งผลให้สถาบันผลิตครูทุกแห่งต้องดำเนินการปรับเปลี่ยนรายวิชาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Field experiences) ใหม่โดยการเพิ่มขยายระยะเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เป็นเวลา 2 ภาคการศึกษาหรือเวลา 1 ปีการศึกษาเมื่อศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์จริงจากโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารจัดการภายในโรงเรียน การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การเป็นครูที่ปรึกษา และการพัฒนาบุคลิกลักษณะความเป็นครู (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2547) ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของคุรุสภาเพื่อยกระดับมาตรฐานการฝึกหัดครูให้สูงขึ้น (ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2558) ดังนั้น กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจึงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการผลิตครู เพื่อที่นักศึกษาจะได้เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอนและงานในหน้าที่ครูอย่างเข้มข้น และเป็นรูปธรรม เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต และเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนจบการศึกษาเพื่อออกไปประกอบอาชีพในอนาคต กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจึงถือเป็นหัวใจของการผลิตครู เพราะเป็นภาคปฏิบัติที่ช่วยเสริมสร้างคุณภาพของการผลิตครูที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานหน้าที่ครูได้เป็นอย่างดี มิใช่เพียงผลิตนักวิชาการที่มีความรู้ด้านทฤษฎีเท่านั้น เป็นโอกาสที่จะได้นำความรู้และทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ และสร้างองค์ความรู้ทางการศึกษา เพื่อสร้างสรรค์และแก้ปัญหาในกระบวนการทำงาน โดยมุ่งหวังให้นักศึกษามีทักษะในการสอนและปฏิบัติงานในหน้าที่ครูอย่างมีประสิทธิภาพ จนเกิดความมั่นใจในการทำงาน อันจะนำไปสู่การเกิดความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู สร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน เป็นหมู่คณะ (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550) โดยเฉพาะสาขาวิชาเอกของตนเอง โดยมีครูที่เลี้ยงผู้บริหารสถานศึกษา เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำและความช่วยเหลือด้านต่างๆ ทั้งยังมีนักเรียนที่ถือว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ดังนั้นจึงนับได้ว่าบุคลากรในสถานศึกษาดังกล่าวเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาและประสิทธิภาพของนักศึกษาในการฝึกทำหน้าที่ครู

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไข และออกแบบการบริหารจัดการ การดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ของนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในรุ่นต่อๆ ไปให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้นไป ประกอบกับภารกิจของการปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติราชการไม่ว่าหน่วยงานใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเป็นภารกิจหลักจำเป็นต้องมีการตรวจสอบความพึงพอใจของผู้รับบริการ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่หน่วยงานจะละเลยมิได้ ซึ่งผลที่ได้จะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงทั้งด้านเชิงวิชาการ และการดำเนินการด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้จัดส่งให้นักศึกษาวิชาชีพครูชั้นปีที่ 5 เข้าฝึกประสบการณ์ตามสถานศึกษาที่เข้า

ร่วมโครงการหลายแห่ง เป็นจำนวนหลายรุ่น แต่ยังไม่มียข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำการศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยขึ้น

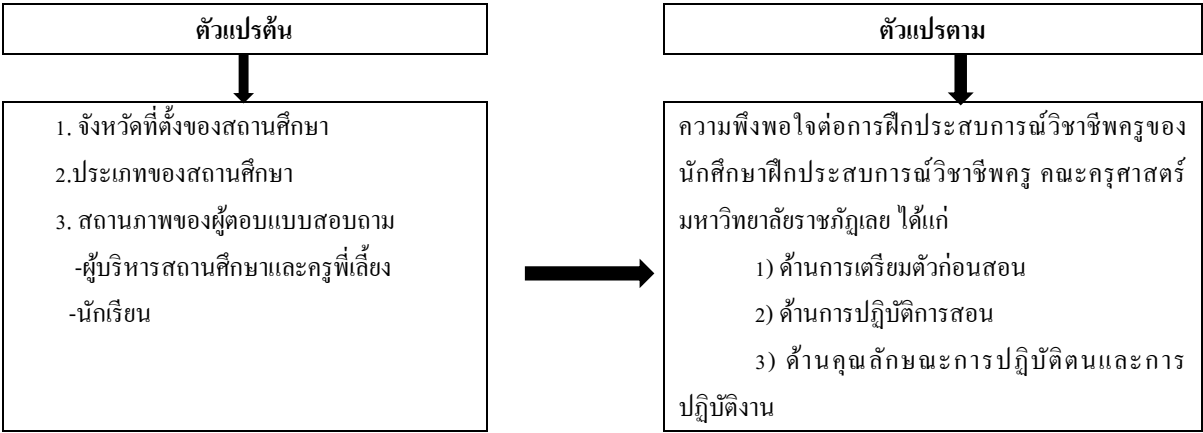
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา และประเภทของสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา และประเภทของสถานศึกษา มีความแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนาวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 5 จังหวัด

ประกอบด้วย จังหวัดเลย ขอนแก่น หนองบัวลำภู อุดรธานี และชัยภูมิ ขนาดตัวอย่างคำนวณจากสูตรไม่ทราบขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Conchran (1953, อ้างถึงในวิเศษพรรณ เลาหวนิช, 2553) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 384 คน เพื่อความสะดวกในการประเมินผลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน ซึ่งถือว่าได้ผ่านเกณฑ์ตามที่เงื่อนไขกำหนดคือไม่น้อยกว่า 384 ตัวอย่าง จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) รายละเอียดแผนภาพต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่างระดับจังหวัด ซึ่งสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนา มีจำนวน 5 จังหวัด ทำการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเลย จังหวัดหนองบัวลำภู และ จังหวัดขอนแก่น

ขั้นที่ 2 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างระดับอำเภอ รวมทั้งสิ้น 28 อำเภอ กำหนดสัดส่วน นักศึกษาต่ออำเภอ 60:1 ได้ดังนี้
จังหวัดเลย มีจำนวนนักศึกษาฝึกประสบการณ์ทั้งสิ้น 383 คน ได้ 6 อำเภอ จังหวัดหนองบัวลำภู มีจำนวนนักศึกษาฝึกประสบการณ์จำนวนทั้งสิ้น 60 คน 4 อำเภอ ได้ 1 อำเภอ และจังหวัดขอนแก่น มีจำนวนนักศึกษาฝึกประสบการณ์ทั้งสิ้น 78 คน ได้ 1 อำเภอ

ขั้นที่ 3 กำหนดตัวอย่างให้ใน 1 อำเภอ เป็นสถานศึกษาที่ทำการสอนในระดับประถมศึกษา จำนวน 1 แห่ง และสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 แห่ง ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก ได้สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 16 แห่ง

-**จังหวัดเลย** ได้แก่ อำเภอเมือง ระดับประถมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลเลย ระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนนาอ้อวิทยา อำเภอวังสะพุง ระดับประถมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนบ้านนาดอกไม้ มีดภภาพที่ 120 ระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนศรีสงครามวิทยา อำเภอท่าลี่ ระดับประถมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านปากห้วย โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนท่าลี่วิทยา อำเภอภูกระดึง ระดับประถมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลภูกระดึง ระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนภูกระดึงวิทยาคม อำเภอเชียงคาน ระดับประถมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลเชียงคาน “ปฐมมาสงเคราะห์” ระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนเขาแก้ววิทยาสรรพ์ อำเภอด่านซ้าย ระดับประถมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลด่านซ้าย ระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนศรีสองรักษ์วิทยา

-**จังหวัดหนองบัวลำภู** ได้แก่ อำเภอนากลาง ระดับประถมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนบ้านกกค้อกโพธิ์ ระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนคำแสนวิทยา สรรค์

-**จังหวัดขอนแก่น** ได้แก่ อำเภอชุมแพ ระดับประถมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนชุมชนโนนหันวันครู ระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนชุมแพศึกษา

ขั้นที่ 4 กำหนดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดสถานศึกษาละ 25 ฉบับ โดยการสุ่มอย่างง่าย ได้ดังนี้

-**จังหวัดเลย** จำนวนสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 12 โรงเรียน เก็บข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 300 ฉบับ จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เลี้ยง จำนวน 36 ฉบับ และนักเรียนจำนวน 264 ฉบับ

-**จังหวัดหนองบัวลำภู** จำนวนสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 2 โรงเรียน เก็บข้อมูลทั้งสิ้น 50 ฉบับ จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เลี้ยง จำนวน 6 ฉบับ และนักเรียนจำนวน 44 ฉบับ

-**จังหวัดขอนแก่น** จำนวนสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 2 โรงเรียน เก็บข้อมูลทั้งสิ้น 50 ฉบับ จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เลี้ยง จำนวน 6 ฉบับ และนักเรียนจำนวน 44 ฉบับ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ที่

ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 ฉบับ โดยฉบับแรกเป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครูพี่เลี้ยง และฉบับที่ 2 สำหรับนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ฉบับสำหรับผู้บริหารและครูได้ .97 และฉบับนักเรียนได้ .92 ลักษณะของแบบสอบถามทั้งสองฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15 กรกฎาคม ถึง 15 กันยายน 2560

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ independent samples และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

4.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ตารางที่ 1 ระดับความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านที่ 1 การเตรียมตัวก่อนสอน	4.37	.41	มาก
ด้านที่ 2 การปฏิบัติการสอน	4.23	.48	มาก
ด้านที่ 3 คุณลักษณะการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงาน	4.53	.48	มาก
รวม	4.38	.41	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านที่ 3 คุณลักษณะการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงาน อันดับที่ 2 คือ ด้านที่ 1 การเตรียมตัวก่อนสอน ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนมีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านที่ 1 ด้านการเตรียมตัวก่อนสอน	4.26	.68	มาก
ด้านที่ 2 ด้านการปฏิบัติการสอน	4.32	.62	มาก
ด้านที่ 3 ด้านคุณลักษณะการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงาน	4.41	.61	มาก
รวม	4.33	.60	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านที่ 3 ด้านคุณลักษณะการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงาน อันดับที่ 2 คือ ด้านที่ 2 การปฏิบัติการสอน ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำแนกตาม สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา และประเภทของสถานศึกษา

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ความพึงพอใจ				t	P
	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูพี่เลี้ยง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านที่ 1 ด้านการเตรียมตัวก่อนสอน	4.21	.44	4.45	.38	-1.958	.056
ด้านที่ 2 ด้านการปฏิบัติการสอน	4.04	.58	4.33	.39	-2.005	.051
ด้านที่ 3 ด้านคุณลักษณะการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงาน	4.28	.47	4.46	.43	-2.715**	.009
รวม	4.18	.44	4.47	.36	-2.492*	.016

*p< .05, **p< .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยงในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 3 คุณลักษณะการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	.092	2	.046	.264	.769
ภายในกลุ่ม	7.873	45	.175		
รวม	7.965	47			

*p< .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงจังหวัดเลย หนองบัวลำภู และขอนแก่นมีความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยงในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ความพึงพอใจ				t	P
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านที่ 1 การเตรียมตัวก่อนสอน	4.40	.42	4.34	.40	.564	.576
ด้านที่ 2 การปฏิบัติการสอน	4.34	.46	4.14	.48	1.488	.145
ด้านที่ 3 คุณลักษณะการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงาน	4.10	.39	4.02	.49	.660	.512
รวม	4.28	.39	4.16	.41	1.025	.311

*p < .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เลี่ยงระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษามีความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	.756	2	.378	1.052	.350
ภายในกลุ่ม	123.568	344	.359		
รวม	124.324	346			

*p < .05

จากตารางที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนจังหวัดเลย หนองบัวลำภู และขอนแก่นที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ความพึงพอใจ				t	P
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านที่ 1 ด้านการเตรียมตัวก่อนสอน	4.33	.66	4.19	.69	1.901	.058
ด้านที่ 2 ด้านการปฏิบัติการสอน	4.37	.61	4.27	.62	1.376	.170
ด้านที่ 3 ด้านคุณลักษณะการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงาน	4.41	.58	4.40	.64	.190	.849
รวม	4.37	.59	4.29	.61	1.250	.212

*p < .05

จากตารางที่ 7 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย สรุปได้ 3 ประเด็นเรียงลำดับจากความถี่มาป็น้อย คือ 1) การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น ให้มีการวางแผนการทำงาน เตรียมตัวให้พร้อมก่อนการทำงานร่วมกับผู้อื่น เปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นที่แตกต่าง ให้เกียรติผู้อื่นและผู้ร่วมงาน มีความสามารถในการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของทีมงานและการทำงานอย่างมีอาชีพทำให้ไว้วางใจได้ มีความคิดริเริ่ม การเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ใส่ใจในรายละเอียดของงาน รวมทั้งให้มีการแก้ไขปัญหาระหว่างการปฏิบัติงาน และแก้ไขอย่างสร้างสรรค์มีหลักการ 2) การเพิ่มเติมการพัฒนาศักยภาพของตนเองและความมั่นใจในตนเอง ให้เพิ่มพัฒนาสภาพตนเองอยู่เสมอ ฝึกหาความรู้ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ให้มีความมั่นใจในตนเองทางวิชาการและการปฏิบัติงานอื่นๆ และ 3) การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในการแต่งกาย การมีสมาธิในการทำงาน ไม่แต่งหน้าเกินงามและการเล่นโทรศัพท์มือถือขณะสอนและทำงาน ขอให้มีความอดทน ขยัน และทุ่มเทให้มากกว่านี้

อภิปรายผล

1. ระดับความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำแนกตามสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา และครูพี่เลี้ยง พบว่า ความพึงพอใจโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ครูพี่เลี้ยงมีค่าเฉลี่ยมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา และความพึงพอใจในรายด้าน พบว่า ด้านที่ 3 คุณลักษณะการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน คืออยู่ในระดับมาก สามารถอธิบายได้ดังนี้ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษานั้นครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาจะมีความใกล้ชิดกันมากกว่าผู้อำนวยการสถานศึกษา ทำให้สังเกตพฤติกรรมต่างๆ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์ได้ใกล้ชิดและเป็นตามสภาพจริงมากกว่า การฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษามีผลโดยตรงต่อครูพี่เลี้ยงมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา กล่าวคือ ในขณะที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนถือว่าเป็นครูอีกคนหนึ่งที่มาสอนแทนที่ครูพี่เลี้ยง ทำให้ครูพี่เลี้ยงได้ผ่อนคลายลงไปไม่น้อย แม้จะมีภาระในการให้คำแนะนำต่างๆ แต่ก็ถือว่าประโยชน์ที่ได้รับจากนักศึกษาฝึกประสบการณ์นั้น ขณะที่การเข้าพื้นที่หรือสถานศึกษาเพื่อการฝึกประสบการณ์ของนักศึกษาถือเป็นภาระของผู้บริหารสถานศึกษา กล่าวคือ ในขณะที่ผู้บริหารส่วนใหญ่จะมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชา ถึงแม้ว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเข้าฝึกปฏิบัติในสถานศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาแต่ก็ทำให้เพิ่มภาระด้านการปกครองดูแลเพิ่มขึ้น คอยความอำนวยการสะดวก ให้ความคุ้มครองและจัดหาสวัสดิการต่างๆ และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกประสบการณ์ทุกประการ ตลอดทั้งความใกล้ชิดตามสายบังคับบัญชายังมีน้อยกว่าอาจจะห่างไกลกว่า และเหตุผลอีกประการหนึ่งอาจเป็นไปได้ว่าในมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของสถานศึกษาอาจมีความคาดหวังว่าผู้ใต้บังคับบัญชา โดยเฉพาะนักศึกษาฝึกประสบการณ์ที่เป็นคนรุ่นใหม่ต้องมีความรู้ใหม่ๆ ความสามารถและทักษะที่ดี ตลอดทั้งควรจะต้องทุ่มเทเสียสละมากกว่านี้ ดังนั้น จึง

อาจจะคาดหวังในตัวนักศึกษาว่าควรจะสามารถประพัตินและปฏิบัติงานได้ดีกว่านี้และควรทุ่มเทเสียสละให้สมกับที่ได้ให้ความเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือ เมตตาต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์ในด้านต่างๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) ที่ได้อธิบายความพึงพอใจไว้ว่า บุคคลจะเกิดความพึงพอใจก็ต่อเมื่อเขาประเมินว่าสิ่งนั้นๆ จะนำผลตอบแทนมาให้ซึ่งบุคคลได้มีการตัดสินใจล่วงหน้าแล้ว เมื่อมีการประเมินเปรียบเทียบผลลัพธ์ต่างๆ บุคคลจะรู้สึกความพึงพอใจเกิดขึ้น (จันทร์แรม พุทธบุญ, 2554) ในขณะที่ครูที่เลี้ยงซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์มากกว่าทั้งยังมีประสบการณ์ในการคลุกคลีกับบุคคลที่อยู่ในวัยเดียวกันหรือวัยใกล้เคียงกันมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดทั้งการมีสัมพันธภาพที่ดีส่วนบุคคลทำให้เกิดความคาดหวังในหน้าที่และบทบาทของนักศึกษาในอีกแง่มุมหนึ่ง จึงทำให้ค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจของครูที่เลี้ยงมากกว่าและแตกต่างกับความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนด้านที่ 1 การเตรียมตัวก่อนสอน และด้านที่ 2 การปฏิบัติการสอนยังพอมีเอกสารให้ตรวจสอบได้มากกว่าด้านที่ 3 คุณลักษณะการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงานด้านที่ 1 และ 2 นั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการประเมินของครูที่เลี้ยงที่นำเสนอขึ้นไปให้พิจารณา จึงทำให้ระดับความพึงพอใจทั้งสองด้านนี้ไม่แตกต่างจากครูที่เลี้ยง

2. ความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เปรียบเทียบตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา ได้แก่ จังหวัดเลย หนองบัวลำภู และขอนแก่น เปรียบเทียบตามระดับของสถานศึกษา ได้แก่ ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เลี้ยง และนักเรียน ที่อยู่ในจังหวัดที่ต่างกัน และอยู่ในสถานศึกษาระดับที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่แตกต่างกัน คือ อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ส่วนมากได้มีการเตรียมตัวเพื่อฝึกประสบการณ์มาก่อน ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ และเรื่องส่วนตัว มีความตั้งใจจริง ทุ่มเท และอุทิศตน นักศึกษาวิชาชีพครูมีการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ดี รวมทั้งมีการพัฒนาและรับฟังข้อคิดเห็นและเสียสละช่วยเหลืองาน กิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา การมุ่งมั่นพยายามในการสร้างเสริมตนเองเพื่อให้เป็นครูที่ดีในอนาคต ประกอบกับกระบวนการผลิตครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (5 ปี) ที่มุ่งผลิตบัณฑิตทางการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อประกอบวิชาชีพครูโดยการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นการสอนนี้ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถทุกด้าน นอกจากองค์ความรู้ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติแล้ว ยังต้องอาศัยทัศนคติ ทักษะ และประสบการณ์ต่างๆ ที่คณะครุศาสตร์ได้ออกแบบหลักสูตรของแต่ละสาขาวิชา เพื่ออบรมสั่งสอนเนื้อหาวิชาการ บ่มเพาะความเป็นครู ตลอดระยะเวลา 4 ปี การศึกษาที่ผ่านมา สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่มุ่ง ผลิตและพัฒนาครูให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในสังคม และพันธกิจ ในการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู (คณะครุศาสตร์, 2560) ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบ พร้อมทั้งอาจเป็นเพราะบุคลากรและหน่วยงานของคณะครุศาสตร์ที่สามารถดำเนินการได้ดี ด้วยการปฐมนิเทศของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่จัดให้มีการปฐมนิเทศการสัมมนาระหว่างฝึกประสบการณ์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างฝึกประสบการณ์

วิชาชีพครู (ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู, 2560) ซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อบทบาทหน้าที่ ความเป็นครู การประพฤติปฏิบัติตนในขณะที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา การสร้างความตระหนักในการประพฤติปฏิบัติตน อาจรวมถึงกระบวนการการนิเทศติดตามของอาจารย์เทศทั่วไป และอาจารย์พิเศษเฉพาะสาขาวิชา กระบวนการของอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยแก้ปัญหา ทำให้นักศึกษาปรับปรุงตัวเอง และสามารถปรับตัวได้ดี จึงทำให้นักบุคลากรในสถานศึกษาในจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา และระดับของสถานศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ สโรชา คล้ายพันธ์ (2557) ที่พบว่า การฝึกประสบการณ์ของนักศึกษาวิชาชีพครู ด้านการฝึกปฏิบัติการสอน ด้านความพร้อมของนักศึกษา มีปัญหาน้อย ประกอบกับผลการตรวจสอบระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี พบว่า ด้านการฝึกปฏิบัติการสอน และด้านสวัสดิการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยค้นคว้าอธิบายได้ว่า แนวทางการแก้ปัญหานี้สามารถเป็นแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้อย่างถูกต้องตรงตามปัญหาที่เกิดขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบญจวรรณ เกิดในมงคล (2546) ที่พบว่า ทุกสถาบันราชภัฏได้มีกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างเป็นระบบ มีบุคลากรและหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่คอยให้คำปรึกษาและช่วยเหลือด้านต่างๆ ตลอดเวลา และสอดคล้องกับณัฐญา พลเสน อนงค์ อนันตริยเวช และภิเชก จันทรเอี่ยม (2553) นิชาภัทร แจ่มสนาม (2558) ที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสุเทวี คงคุณ (2556) ที่พบว่า ความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จึงอาจกล่าวได้ว่า กระบวนการศึกษาวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชาที่มีความเข้มข้นตลอดระยะเวลา 4 ปีการศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ที่จัดให้กับนักศึกษานั้นสามารถสร้างเสริมคุณลักษณะของความเป็นครูที่ดี มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานวิชาชีพครูและการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (2558) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะต่างๆ ตามที่กล่าวมาแล้วนั้นเกิดเพราะองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ กล่าวคือ ประการแรก ผู้เรียนที่เข้ารับการศึกษามีความศรัทธาในอาชีพครู ประการที่สอง กระบวนการผลิตครู เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรโดยการเชื่อมโยงด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติให้สอดคล้องควบคู่กันไป ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงผลการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และประการสุดท้าย ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษา ควรเป็นผู้เรียนที่มีความศรัทธาในอาชีพครู มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานหน้าที่ครูที่มีประสิทธิภาพ สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับหน่วยงานที่ใช้ครู รวมทั้งเป็นที่ยอมรับในสังคม

3. ข้อเสนอแนะของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย รายการที่มีความถี่มากที่สุด 3 อันดับ ขอนำเสนอการอภิปรายไปพร้อมกันตามลำดับดังนี้

3.1 การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น ให้มีการวางแผนการทำงาน เตรียมตัวให้พร้อมก่อนการทำงานร่วมกับผู้อื่น เปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นที่แตกต่าง ให้เกียรติผู้อื่นและผู้ร่วมงาน มีความสามารถในการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของทีมงานและการทำงานอย่างมืออาชีพให้ไว้วางใจได้ มีความคิดริเริ่ม การเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ใส่ใจในรายละเอียดของงาน รวมทั้งให้มีการแก้ไขปัญหาระหว่างการปฏิบัติงานและแก้ไขอย่างสร้างสรรค์มีหลักการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ายังมีนักศึกษาจำนวนหนึ่งที่ขาดคุณสมบัติการมีจิตสำนึกสาธารณะ ทำให้การรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีส่วนร่วมต่อส่วนรวมน้อย บุคลากรในสถานศึกษาจึงให้ข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติมในประเด็นนี้ ทั้งนี้ก็สอดคล้องกับจรรยาบรรณและแบบแผนพฤติกรรมอันพึงประสงค์ตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ (คณะทำงานจัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา, 2554) ได้แก่ 1) จรรยาบรรณต่อตนเอง มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์คือ ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างมีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด 2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์คือ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริตตามกฎหมาย ระเบียบ และแบบแผนของทางราชการ เลือกใช้หลักวิชาการที่ถูกต้อง สร้างสรรค์เทคนิควิธีการใหม่ๆ ใช้องค์ความรู้หลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในองค์กร เข้าร่วมกิจกรรมของวิชาชีพหรือองค์กรอย่างสร้างสรรค์ และ 3) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์คือ เสียสละ เอื้ออาทร และให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ มีความรัก ความสามัคคี และร่วมใจกันกำลังในการพัฒนาการศึกษา

3.2 การเพิ่มเติมการพัฒนาศักยภาพของตนเองและความมั่นใจในตนเองให้เพิ่มพัฒนาศักยภาพตนเองอยู่เสมอ ใฝ่หาใฝ่รู้ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ให้มีความมั่นใจในตนเองทางวิชาการและการปฏิบัติงานอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ายังมีนักศึกษาฝึกประสบการณ์ฯ ส่วนหนึ่งที่มีพฤติกรรมการสอนที่นำมาซึ่งเสมือนขาดความมั่นใจ เช่น ใช้เสียงเบา มีความกระตือรือร้นในการสอนน้อยหรือมีท่าทีเฉื่อย ช้า ไม่สามารถกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ อธิบายไม่ชัดเจนวถวน เวลาสอนใช้การอ่านตามหนังสือหรือตามสไลด์ จึงทำให้ถูกมองว่าไม่มีความมั่นใจในตนเอง ซึ่งเป็นประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเป็นนักศึกษาฝึกประสบการณ์ฯ และการเป็นครูในอนาคต ดังพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่พระราชทานในพิธีเปิดงานวันครูโลก ประจำปี 2547 เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2547 (คณะทำงานจัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา, 2554) ดังจะขออัญเชิญ ประกอบอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

“...ยิ่งเทคโนโลยีก้าวหน้าเพียงใดก็ยิ่งต้องการครูที่มีความสามารถมากขึ้นเพียงนั้น ดังนั้น ครูต้องพัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันโลก จึงจะสามารถบ่มนิสัยคนยุคใหม่ได้...”

และสอดคล้องกับจรรยาบรรณและแบบแผนพฤติกรรมอันพึงประสงค์ตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ (คณะทำงานจัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา, 2554) ได้แก่ 1) จรรยาบรรณต่อตนเอง มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์คือ ศึกษา หาความรู้ วางแผนพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และสะสมผลงานอย่างสม่ำเสมอ ค้นคว้า แสวงหา และนำเทคนิคด้านวิชาชีพที่พัฒนาและก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับมาใช้แก่ศิษย์

และผู้รับบริการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ และเป็นไปตามคุณสมบัติของครูดี ที่กำหนดไว้ว่า มีความรู้จริงในสาขาที่ตนสอน

3.3 การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในการแต่งกาย การมีสมาธิในการทำงานไม่แต่งหน้าเกินงาม และการเล่นโทรศัพท์มือถือขณะสอนและทำงาน ขอให้มีความอดทน ขยัน และทุ่มเทให้มากกว่านี้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าโดยภาพรวมยังมีนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูส่วนหนึ่งที่ยังวางตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดียังไม่เหมาะสม หรือปฏิบัติได้ไม่ตลอดเวลา อาจจะเป็นไปด้วยความพลั้งเผลอ ความเคยชิน หรือมีอาการติดโทรศัพท์หรือสื่อออนไลน์หรือใช้โทรศัพท์ในการติดต่อสื่อสารโดยใช้เวลานานและไม่ถูกต้องตามกาลเทศะ ตลอดจนสาเหตุมาจากความเหนื่อยล้าจากการปฏิบัติงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีช่วงระยะเวลาที่ยาวนาน 1 ปี หรืออาจจะเป็นผลมาจากความเข้าใจคลาดเคลื่อนในการช่วยเหลือหน้าที่การงานของโรงเรียน การทำตามแบบอย่างที่พบเห็นในสถานศึกษาโดยขาดความเข้าใจอย่างแท้จริง จึงทำให้ได้รับข้อเสนอแนะว่าควรให้นักศึกษาเป็นแบบอย่างด้านบุคลิกภาพภายนอก ให้มีสมาธิในการทำงานมากขึ้น และทำให้ถูกมองว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์ควรมีความทุ่มเทให้มาก สอดคล้องกับ ทศนา สุริยธนาภาส (ม.ป.ป.) ที่สรุปไว้ว่า สถานภาพก่อให้เกิดบทบาทหน้าที่ซึ่งตามมาด้วยความคาดหวังจากสังคม บทบาทของครูจะถูกเพ่งเล็งถึงการปฏิบัติมากกว่าเนื้อหา ซึ่ง พระเทพโสภณ (ประยูร ธรรมจิตโต อ้างถึงใน คณะทำงานจัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา, 2554) ได้สรุปความสำคัญของการเป็นต้นแบบไว้ว่า ครูเป็นต้นแบบในฐานะเป็นแม่แบบ เพื่อให้ผู้ดูแลแบบได้เอาอย่าง ทำตาม เลียนแบบ และประยุกต์แบบ ครูเป็นต้นแบบในฐานะที่เป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน เป็นกำลังใจ ให้ผู้ดูแลแบบสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม...ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อชี้นำทางสว่างแก่ศิษย์ ต้นแบบแห่งการเรียนรู้มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ ต้นแบบสอนให้รู้ ต้นแบบทำให้ดู และต้นแบบอยู่ให้เป็น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าวคณะผู้วิจัยเห็นสมควรให้ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และการใน 3 ประเด็น ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ระดับความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เมื่อจำแนกตามสถานภาพและประเภทของสถานศึกษาต่างกัน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาไม่แตกต่างกันนั้น ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ควรดำรงระบบการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เป็นอยู่ไว้ เช่น ระบบการปฐมนิเทศ ระบบการสัมมนาระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พร้อมทั้งพัฒนาและปรับปรุงให้เหมาะสมกับกาลสมัยต่อไป ส่วนคณะครุศาสตร์สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลยืนยันได้ว่า ระบบการจัดการศึกษาของคณะครุศาสตร์ ซึ่งประกอบไปด้วย โครงสร้างหลักสูตร กิจกรรมสนับสนุนการศึกษาต่างๆ ที่คณะได้จัดขึ้นนั้นมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาจริง

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาพโดยรวมของการปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งหมายถึงบุคลากรในสถานศึกษาพึงพอใจแล้ว แต่ยังไม่ถึงระดับความพึงพอใจสูงสุด จึงขอให้ออกข้อเสนอนี้ว่า การดำเนินงานของคณะ สาขาวิชา และศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรต้องมีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาได้อีกมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านการเตรียมตัวก่อนสอน ด้านการปฏิบัติการสอน ด้านคุณลักษณะ และพฤติกรรมความเป็นครู โดยอาจจะพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดก่อนเป็นอันดับแรก พร้อมทั้งนำผลของข้อเสนอนี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปพิจารณา ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นทีม ความรอบคอบในการปฏิบัติงาน บุคลิกภาพส่วนบุคคลของนักศึกษา ซึ่งควรพัฒนาในประเด็น ดังต่อไปนี้

2.1 การทำงานเป็นทีม

2.2 ปลุกฝังความมีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และสังคม

2.3 การทบทวนองค์ความรู้หรือวัดความรู้ความสามารถด้านเนื้อหาเฉพาะทางของแต่ละสาขาก่อนออกฝึกภาคสนาม อันจะช่วยให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในตนเองในการสอน

2.4 อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาฝีมือในการผลิตสื่อการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับยุคสมัยใหม่

2.5 อบรมเชิงปฏิบัติการหรือฝึกฝนด้านทักษะการพูด การสื่อสาร

2.6 ฝึกทักษะการสังเกตผู้เรียนและนำผลการสังเกตนั้นมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน

3. การวิจัยครั้งนี้ยังขาดข้อมูลสำคัญอีกแหล่งหนึ่งคือ ข้อมูลจากนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จึงควรทำการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลจากนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

บรรณานุกรม

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2550). *คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนว โครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (2560). *ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ*. สืบค้นจาก,

<http://officeedulru.edu.lru.ac.th/index.php/2017-07-09-18-15-37/2017-07-09-18-26-09>.

เมื่อ 21 เมษายน 2560.

คณะทำงานจัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2554). *หลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา (หลักสูตร 3 วัน)*. กรุงเทพฯ: พิ.เอ.ลีฟวิ่ง.

จันทร์แรม พุทธนุกูล. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรวิทยาลัยการอาชีพสระบุรี จังหวัดสระบุรี*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์). คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.

- ณัฐญา พลเสน อนงค์ อนันตริเวช และภิเชก จันท์เอี่ยม. (2553). ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 3 (3), 159-160.
- นิชาภัทร แจ่งสนาม. (2558). ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. *สุทธิปริทัศน์*, 29 (90), 59-74.
- ทัศนาศรี สุริยธนาภส. (ม.ป.ป.). *เอกสารประกอบการเรียนการสอน ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเลย.*
- เบญจวรรณ เกิดในมงคล. (2546). *ศึกษาสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).* มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี.
- รัตนวดี โชติกพนิช. (2550). *จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- วิเศษพรรณ เลาหิวนิช. (2553). *ทัศนคติและความพึงพอใจที่มีต่อระดับความภักดีต่อตราสินค้าของโทรศัพท์มือถือไอโฟน (iPhone) ในเขตกรุงเทพมหานคร. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).* มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. (2558). *คู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปีการศึกษา 2558. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.*
- ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. (2560). *แนวทางการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา. สืบค้นจาก, <http://etc.edu.lru.ac.th/index.php/2014-11-25-14-57-43/48-2016-05-17-06-20-45>, เมื่อ 21 เมษายน 2560.*
- สโรชา คล้ายพันธุ์. (2557). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, 8 (1), 63-76.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2547). *คู่มือการดำเนินงานตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับ ปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.*
- สุเทวี คงคุณ. (2556). *ความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.*
- www.sabye-d.com. (2560). *พระบรมราชโองการด้านการศึกษา. สืบค้นจาก, <http://www.sabye-d.com/index.php/8-bhumibol-adulyadej-01>, เมื่อ 21 เมษายน 2560.*